

Høringsuttalelse fra Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Østfold NOU 2019:14

Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Østfold finner det positivt at vi får ett lovverk som omfatter alle tjenester og som har som siktemål å forebygge bruk av tvang. Vi forutsetter imidlertid at det blir gjort endringer i lovutkastet på vesentlige områder.

1. En av intensjonene i den nye loven er at det skal være lettere å få hjelp for den som ikke viser motstand. I utgangspunktet er maktforholdet mellom tjenesteyter og tjenestemottaker ikke balansert. Den som trenger hjelp vil alltid være «prisgitt» den som yter hjelpen. Det vil kreve god etisk vurdering samt kompetanse på de ulike utfordringene den enkelte tjenestemottaker har for å ivareta deres rettsikkerhet. Når det ikke lengre er lovpålagt å samarbeide med spesialisthelsetjenesten ved bruk av tvang, må det presiseres et minstekrav til kompetanse samt et krav om opplæring og utøvelse av etiske refleksjoner på det enkelte område/avdeling.
2. Mindre inngripende tiltak skal ikke lengre regnes som tvang og det gir bekymring for at hverdagstvangen kan øke. Uten krav til kompetanse og etisk refleksjon vil det være en fare for at vi vil kunne se økt hverdagstvang. Tjenestestedene bør tilføres ressurser for kompetanseheving. Tverrfaglig etisk refleksjon bør lovfestes på «skal-nivå».
3. Det er positivt at dette er et lovverk som har som intensjon at man ved hjelp av forebygging og tilrettelegging ikke skal behøve å benytte tvang, men det er viktig å presisere at det er situasjoner hvor det er riktig både overfor tjenestemottaker, pårørende og andre i pasientens miljø og samfunnet at det benyttes tvang. Å unngå å bruke tvang må veies mot risiko for skade og helsetap.
4. Ved et nytt lovverk vil tvangsbegrensningsnemnda bli et viktig organ. Det er viktig for rettsikkerheten til tjenestemottakere at det kommer på plass et velfungerende kontrollorgan. I de sakene som tas opp i nemnda er det viktig at det deltar en person med kompetanse på det aktuelle fagområdet.

Marit Berger, rådgiver E-post: marit.berger@io.kommune.no

Håkon Johansen, rådgiver E-post: hakon.johansen@io.kommune.no